

zichzelf te vestigen, dat zij van acht tot tien japonnen over elkaar aantrekken!

Maar het groote gevaar waaraan zij zijn blootgesteld, is de onzedelijkheid. De gesprekken die zij hooren, de voorbeelden, die zij om zich heen zien, alles leidt haar er toe. Ook hebben zij de slechte gewoonte van blanken overgenomen om met jongelui te correspondeeren en uit dergelijke verhoudingen, eerst kinderlijk onschuldig, groeit allicht iets, dat eindigt met schaking of een onteerenden val.

In het huwelijk vinden zij een moeilijke school: de arbeid van de vrouw des huizes en de moederzorgen, werken mee om haar Christelijk geloof te versterken en behoeden haar tegen de verleidingen om haar heen. Wij willen niet zeggen, dat zij volmaakt zijn, deze vrouwen, maar toch zijn zij standvastiger dan haar heidensche zusters, die dikwijls bezwijken voor den aandrang van gewetenlooze mannen. Ten eerste gaan haar mannen haar hierin voor en ten tweede is het voor een heidensche vrouw een zekere eer om veel „bewonderaars” te hebben.

Wie deze groote moeilijkheden heeft overwonnen in haar leven en tot het geloof in Christus is gekomen, die stelt haar persoon in Zijn dienst en wordt een steun voor de Kerk. Zij spreken mee in de vergaderingen, in zaken betreffende kerkelijk leven en onderwijs en spreken haar goed- of afkeuring vrij uit ten aanhoore der aanwezige mannen en vrouwen. Haar goede invloed wordt dus overal gevoeld en daar zij veel grooter in getal zijn dan de mannen, zijn zij een groote kracht in het godsdienstig leven.

Wanneer de vrouwen, als haar meerdere invloed gegeven wordt, deze steeds op zulk een wijze gebruiken, kan er slechts zegen uit voortvloeien. De schrijfster van het artikel besluit dan ook met de wensch:

Mocht in Europa ook veel van dit gezond Christelijk feminisme gevonden worden, om de leeraren te helpen en aan te wakkeren en om onder de leden meer vroomheid en zedelijkheid te brengen en een krachtiger Christelijk leven.

J. M. W.—W

HET ÉÉNE NOODIGE?

Wanneer we zullen spreken over de plaats, die de liefde toekomt in ons vrouwenleven, moeten we allereerst vragen: „Wat is de bedoeling Gods?”

En dan vinden we deze in het scheppingsverhaal zoo eenvoudig en zoo schoon uitgedrukt: „God schiep den mensch naar Zijn beeld, naar het beeld Gods schiep Hij hem; man en vrouw schiep Hij ze.”

Pas in die twee-eenheid komt de mensch tot zijn volle recht. Niet alleen de vrouw, maar ook de man. Van den man zei God: „Het is niet goed, dat de mensch alleen zij.”

En de vrouw werd geschapen als een hulpe tegenover den man.

Hiermee is meteen geoordeeld het schampere, het spottende, dat er soms ligt in de opmerkingen van sommige mannen, wanneer ze 't hebben over een ongetrouwd-gebleven vrouw. Er zijn vrouwen, die uit vrije keuze ongetrouwd bleven, omdat tot haar niet kwam de liefde in haar idealen vorm, en ze zich met minder niet tevreden wilden stellen. Of omdat ze liefde ontvingen, doch om die dadelijk weer te moeten verliezen. Er zijn ook vrouwen, in wier leven nooit iets kwam, dat op liefde, als waarover we nu spreken, wees.

Daar zijn er onder die vrouwen, wier leven verliep vruchteloos en kleurloos, omdat ze bleven staren op wat haar onthouden werd. Daar zijn er onder, die vroegen naar Gods bedoeling in de met haar gehouden leiding. Want nietwaar, een christenvrouw weet, dat ook de liefde haar wordt geschonken of onthouden naar Gods wijs bestier. En indien Hij onthoudt, dan is 't of omdat 't ongetrouwde meisje gevaar zou loopen in den geliefde, en later, als vrouw, in haar gezin op te gaan, of omdat Hij ander werk voor haar heeft.

Onder de ongetrouwden, de eenzamen, zooals de Schrift ze noemt, zijn er velen, die door God gezet zijn als in een huisgezin. Ik denk hier b.v. aan de juffrouw, die in een christelijke inrichting aan 't hoofd staat van een kinderruis, en die zoo vol vuur kan spreken over haar kleintjes. Kunt ge volhouden, dat aan zulk een vrouw, die voor zoo velen tot zegen kan zijn en dit ook is, het leven leeg bleef, omdat haar het ééne noodige ontging?

Ge zegt, dat ze de voldoening mist van het bezit van den éénen voor wien zij de ééne is? Daarin hebt ge gelijk. En indien al de huwelijken, die nu nog op deze aarde gesloten worden, voldeden aan de oorspronkelijke gedachte Gods, dan was het wel zeker, dat een ongehuwde altijd armer was dan een gehuwde. Maar we mogen niet vergeten, dat ook in het meest gelukkig huwelijk de zonde doorwerkt; dat de ééne mensch, hij of zij moge toegerust zijn met nog zulk een groote schat van liefde, nooit in staat is de ziel van den ander tot in haar diepste diepte te doorschouwen en te vervullen.

„Het hart kent zijn eigene bittere droefheid, en een vreemde zal zich in deszelfs vreugde niet men-

gen," is een waarheid die, indien al niet dikwijls dan toch bij tijd en wijle zelfs in het meest ideale huwelijk gevonden, en wier bitterheid juist daar dan ook het meest geproefd wordt. En dan zwijg ik nog over de vele huwelijken, die aan het ideaal niet beantwoorden.

Met beslistheid kiezen we dan ook partij tegenover degenen, die in de liefde het ééne, en dus ook het eerst noodige voor de vrouw zien. Deden we dit niet, dan moesten we ook de consequenties aangaan, die uit dat beginsel getrokken worden, en waarvoor met name enkele schrijfsters in ons land, en ook wel auteurs daarbuiten, niet terugdeinzen. De liefde het ééne noodige, dan ook alles ondergeschikt aan die liefde. Dan geen banden, door Goddelijke of menselijke wetten gelegd, die ons heilig behoeven te zijn, wanneer het voorwerp van onze liefde er door buiten ons bereik wordt gehouden. Dan geen levensdoel, geen levensplicht en ook geen levenslust meer, wanneer onze liefde onbeantwoord blijft, of wanneer hij, op wien ze gericht was, van ons weggenomen wordt.

Ik denk hier aan „Het ééne noodige" van Anna de Savornin-Lohman, waar de heldin zelfmoord pleegt als ze weet, dat haar geliefde dood is; aan „Inter Nos" van Cornelia Noordwal, waar Iris wegwijnt, omdat haar liefde onbeantwoord bleef. En de klacht van de beroofde moeder, die haar eenig kind moest missen, klinkt me als een aanklacht, omdat dit kind zoo geheel in haar liefde, dat was in dit geval in zichzelf, opging, dat er geen gedachte voor 't verdriet van haar ouders overbleef.

In haar liefde, dat is in zichzelf, schreef ik. Want dit is ook een kenmerk van wat men tegenwoordig liefde noemt, dat ze zich vooral richt op de bevrediging van eigen begeerten. Geen wonder, dat na die bevrediging, dikwijls de terugslag volgt; dat men juist in die kringen, waarin men van de liefde als van het ééne noodige spreekt, geen eerbied heeft voor het huwelijk, geen zorg voor het gezin.

Of ik nu met 't bovenstaande heb willen zeggen, dat het er niet op aankomt, of in een meisjesleven de liefde komt, ja dan neen? Ik zal me er wel voor wachten. Maar we moeten de liefde zien als een Godsgeschenk, dat we biddend inwachten, dat we dankend ontvangen, maar dat we dan ook zorgvuldig en vol heiligen schroom bewaren. En wanneer Gods wijsheid ons dit geschenk onthoudt, of ontnemt, moeten we er aan vasthouden, dat geen menschenleven nutteloos is, zoolang er nog een enkele daad voor God en ten bate van onze naasten kan worden gedaan, zoolang er nog een enkel woord tot Gods eer en tot bemoediging van hen, die met ons reizen, kan worden gesproken.

Wellicht kent een enkele van jullie de mooie

schets van Enka uit haar vroegere jaren: „Die voor- gaan en die achteraan komen."

Eenmaal had Line Langen gehoopt de moeder te zullen worden van de beide kinderen van haar gestorven vriendin. Maar een ander had die plaats ingenomen. Line Langen moest nog veel, moest het voornaamste nog leeren. En toen ze 't geleerd had, toen ontving ze 't kind, dat ze van die twee het meest liefhad, als het kind van haar ziel, wier sterven door haar leering licht zou zijn. Volgens mevrouw Boudier Bakker, volgens velen in onzen tijd, was Louise Arnout, de stiefmoeder van de beide meisjes, degene, die bezat, en Line Langen degene, die was overgeslagen. Maar wie heeft leeren rekenen met het eeuwige in ons, ziet het juist andersom.

Dit: dat wij hebben leeren rekenen met het eeuwige, met God, den Eeuwige, dat is in waarheid het ééne noodige voor de vrouw als voor den man. En uit dit rekenen met het eeuwige en den wil van den Eeuwige vloeit, zooals we verder zullen zien, onze houding tegenover het groote in ons leven, tegenover de liefde, voort.

J. M. W.—W.

III

Mevrouw Dijkveld zag glimlachend toe, hoe in den tuin Rie dolde met Herman en Louise. En ze vroeg zichzelf af of het alleen was door 't kleine zusje, die als nummer drie bij hen heur intrede had gedaan, dat Rie nu vaker nog kwam dan vroeger.

Rie was dol met het kleintje, zooals ze 't met de anderen ook geweest was en nog was. Maar Bertha meende er toch iets anders in te mogen zien: een zich-wat-losmaken, onbewust misschien nog, van de studie, en een zich sterker neigen naar gezellige huiselijkheid. En wanneer ze zoo dacht behoefde ze niet lang naar de reden te zoeken. Ze wist immers, zonder dat ze Marie er opzettelijk naar gevraagd had, en zonder dat deze er met zooveel woorden over gesproken had, dat Rie, sinds ze Meyenveld zoo druk zag, zich niet meer haar toekomst dacht als leerares aan een of andere school. Bertha vond het heerlijk zoo: ze had er niet op tegen gehad, dat Rie studeerde, toen de studie haar nog voldoening gaf, maar dit was beter, oordeelde ze. Zijzelf hield van Meyenveld; vond hem een in-den-grond degelijke jongen, ondanks al zijn wel eens luchtig opti-